

Az IAU 98. kollokviuma

1987 júniusában az SAF (Société Astronomique de France = Francia Csillagászati Társaság) számos rendezvényvel ünnepelte meg centenáriumát (csillagászati kiállítás az Eiffel-toronyban emlékérmek odaítélése, ill. az IAU 98. kollokviuma). Ez utóbbi esemény volt az első alkalom arra, hogy az IAU, a Nemzetközi Csillagászati Unió az amatőrökről és az amatőröknek rendezett találkozót. A találkozóra 26 nemzet küldte el képviselőit, számszerint 112-t (magyar részről Papp János vett részt az eseményen). Természetesen a francia vendéglátók voltak többségben, 134 résztvevővel. A küldöttek háromnegyede volt amatőr.

A találkozójó hangulatban folyt, s még a kevés nyelvismerettel rendelkezők is elégedetten távozhattak, mivel számukra hol szinkrontolmácsolás, hol az ülés elnökének összefoglaló fordítása tette lehetővé az előadások megértését. Körülbelül tíz hivatásos csillagász tartott előadást, kiemelve a múlt és a jelen neves amatőreit a kettőscsillagok, változók, üstökösök, kisbolygók tanulmányozásában. A többi előadást amatőrök tartották; ismertették észleléseiket, módszereiket, műszereiket, beszéltek népszerűsítő munkájukról, a planetáriumok, klubok oktató szerepéről, stb.

Ne feledkezzünk meg az amatőr-csillagászat történetének szentelt ülésekről sem. Ezek részben párhuzamosan kerültek megrendezésre az észlelésekkel kapcsolatos elő-

adásokkal. Sok küldött számára nehéz volt a választás a két témakör között! Erre azonban mindenképp szükség volt, különben egy maratoni találkozó született volna.

Június 23-a volt a "lazítás napja". A résztvevők ekkor látogatták meg Párizs tudományos negyedét és a planetáriumot. A városházán rendezett fogadás alkalmával pedig meggyőződhetek arról, hogy Párizs polgármestere és előjárói éppúgy szívükön viselik az SAF akcióját, mint a korábbiakat. A nap az SAF ünnepeles ülésével zárult, amikor az elnök, Paul Simon átadta a Társaság 1987-es díjait és emlékérméit. A következő amatőr-csillagászok kaptak tevékenységükért emlékérmét: Paul Baize (kettőscsillagokkal kapcsolatos munkáért), Charles Boyer (a Vénusz ultrabolyba fényben való tanulmányozásáért), Jean Dragesco (asztrofotós és bolygóészlelő munkásságáért), Robert Evans (szupernóva-felfedezésekért), Minoru Honda (üstökös- és növőfelfedezésekért), Janet Mattei (az AAVSO vezetéséért), Jean Meeus (csillagászati számításaiért), Patrick Moore (népszerűsítő munkájáért), Tsutomu Seki (üstökös- és kisbolygó-felfedezésekért), Oldrich Streda (népszerűsítő munkáért), Renauld de Terwange (megfigyelésekért), Jean Texereau (távcső-készítésért).

A legérdekesebb események mégis a záróülésem zajlottak, amikor a különféle szervezők szólaltak fel. A BAA képviselőjében S. Dunlop megemlégette, hogy szervezete most 97

éves, s szívesen vállalkozna egy hasonló találkozó megrendezésére három év múlva. J. Mattei "izgalmas találkozó"-nak minősítette az eseményt. A Belga Csillagászati Társaság nevében A. Koeckelenbergh kifejtette, hogy az amatőrök - akiket ő inkább csillagbarátoknak nevez - minden területen megtalálhatók. Kiemelte szerepüket történeti munkák tekintetében, még a csillagászok soraiban is fellelte őket, hiszen azok, akik szakterületükön "profik", más témákban "amatőrök". Végül Philippe de La Cotadière vizsgálta meg az amatőr csillagászat különböző "rétegeit". A találkozót ő is érdekes és hasznos eseménynek nevezte, mely a különböző nemzetiségű amatőrök teljes egyetértésének jegyében zajlott szakemberek bevonásával, akik így jobban megismerhették az amatőrök munkáját, problémáit. Egy ilyen találkozót mindenképpen meg kell ismételni.

Brian Marsden ismét sorra vette azokat a területeket, melyeket amatőrök figyelmébe ajánl. Erről a témáról korábban már írtunk ('87/6-os számunkban, a 18. oldalon), fontossága miatt azonban érdemes újból foglalkozni vele, annál is inkább, mivel a lista jelentősen kibővült. Lássuk, melyek azok a részterületek, melyeken Marsden szerint jelentősen járulhatunk hozzá a csillagászat eredményeihez:

Vizuális: üstökösök, nóvák, szupernóvák, változócsillagok felfedezése és fénybecslése; jupiterholdjelenségek észlelése; kettőscsillag-mérések; napfoltok és mozgásaik megfigyelése; mesterséges holdak észlelése; meteorok; bolygók tranzien jelenségei.

Fotografikus: üstökösök és kisbolygók felfedezése, újralfedezése, asztrometriája; üstökösök magvidékeinek és csóvaszerkezetének vizsgálata; kettőscsillag-asztrometria; napfogyatkozások; a Hold súroló csillagfedései; meteorok.

Fotoelektromos: változócsillagok.

Spektroszkopikus: a Nap hidrogén-alfa észlelése, napflérek radiális sebesség-mérései.

Video: a Hold, kisbolygók és üstökösök okkultációi; napfogyatkozások.

CCD: galaxisok.

Rádió: meteorok; Nap.

Számítástechnika: üstökösök és kisbolygók pályaszámítása; fénygörbék; adatbázisok.

Marsden felhívta a figyelmet arra is, hová vezet, ha hiányos észlelési anyagból vonnak le elhamarkodott következtetéseket. Példaként a híres-hírhedt Aries-ill. a Perseus-villogó példáját hozta fel. A sokáig gamma burszternek hitt felvillanásokról Paul Maley bizonyította be, hogy nagyon is közeli fényforrások: villogó mesterséges holdak. (A témáról a '84/4-es Meteor 18. oldalán olvashattunk. Az Aries-villogóval kapcsolatban nem foglalkozott, története az Albireo számaiban jól nyomkövethető.)

A l'Astronomie szeptemberi és a Sky and Telescope novemberi száma alapján: Havassy Dóra és Mizser Attila

Közlemény

Lapunk 1987/10. számában szavazásra hívtuk fel olvasóinkat. Mindenkit arra kértünk, hogy az 1988-ra szóló befizetési csekk hátoldalán nevezzék meg, hogy véleményük szerint melyik volt legjobb címlapfotónk ill. legjobb cikkünk az 1987/1-10. számokat figyelembe véve. A szavazás eredménye nem meglepő. A legjobb címlapfotó a 87/3-as szám borítóján látható, Iskum József nevezetes "repülő" napfotója. A legjobb cikk a 7-8-as számban jelent meg, Hegedűs Tibor tollából "A fotoelektromos fotometria hazai lehetőségeiről" címmel, egy cikksorozat első részeként.

Türelmét kérjük mindazoknak, akik "Az észlelő amatőr-csillagász kézikönyve" c. kiadványunkra fizettek elő. A kétkötetes könyv megjelenése a nyomdai papírhiány miatt a következő év elején várható.

Jelen számunkkal együtt ismét 1988-ra szóló befizetési csekket postázunk azoknak, akik eddig még nem fizettek be a Meteor 1988-as évfolyamára. Kérjük, mielőbb tegyék ezt meg, mert csak így tudjuk biztosítani az éveleji számok késedelem nélküli megérkezését.

Adok-veszek

ELADÓ: Vizuális napészelelésre alkalmas Solar Screen típusú, objektív előtt alkalmazandó foglalt szűrők 65, 75, 85 mm-es átmérőkre, 300, 400 ill. 500 Ft-ért.

Réti Lajos
9023 Győr
Ifjúság krt. 51./IV./15.

ELADÓ: Sky & Telescope 1970-es, 1971-es évfolyamai ill. 1974/1., 1976/1., 1977/8. és 1978/8. számai; Csillagászati Lapok 1941-es, 1944-es évfolyamai; Csillagok Világa 1948-as, 1949-es évfolyamai, Csillagászati évkönyv 1956-79. közötti kötetei, Űrhajózási lexikon; Hoffmesiter: Veränderliche Sterne; Brockhaus: ABC-Astronomie; K. O. Kiepenhauer: A Nap; A.A. Mihajlov: Zvezdnj Atlasz (1957) - 9^m-s hmg; továbbá számos magyar és idegennyelvű csillagászati könyv; sci-fi kötetek. Érdeklődőknek 8 Ft-os bélyeg ellenében részletes listát küldök.

Szabó Rita
8175 Balatonfűzfő
Árok u. 9.

LEVELEZÉS: Két romániai tizenéves lány szívesen levelezne magyarországi amatőr-csillagászokkal. Címük:

Demeter Anikó
Str. Ciocirliei 12.
R-3650 Salonta
Jud. Bihor, Románia